

ЗАКОН

о електронским отпремницама

"Службени гласник РС", број 94 од 28. новембра 2024.

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређују се слање, пријем, обрада, одбијање, прихватање и представљање електронских отпремница у вези са кретањем и инспекцијским надзором кретања добара субјеката јавног сектора и субјеката приватног сектора, као и друга питања која су од значаја за електронске отпремнице.

Одредбе овог закона не односе се на физичка лица која нису обвезници пореза на приход од самосталне делатности у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана.

Значење појединих појмова

Члан 2.

Поједини појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) систем је информатичко-технолошко решење за електронске отпремнице којим управља Централни информациони посредник и преко кога се врши слање, пријем, евидентирање, обрада и чување електронских отпремница и електронских пријемница;
- 2) кретање добара је:
 - (1) свака отпрема добара са једног места на друго, у случају промета чије је место у Републици Србији у смислу прописа којима се уређује порез на додату вредност;
 - (2) отпрема добара са једног места на друго у случају који не представља промет у смислу прописа о порезу на додату вредност, уколико се превоз добара у целости или делимично обавља на територији Републике Србије;
- 3) субјект јавног сектора има значење како је прописано законом којим се уређује електронско фактурисање;
- 4) субјект приватног сектора је обвезник пореза на додату вредност, осим субјекта јавног сектора и превозника, као и лице које није обвезник пореза на додату вредност које учествује у отпреми, кретању или пријему добара који су акцизни производи;
- 5) добровољни корисник система има значење како је прописано законом којим се уређује електронско фактурисање;

- 6) оператер превоза је лице које по налогу другог корисника система, у своје име и за рачун налогодавца евидентира кретање добара слањем и примањем електронских отпремница и електронских пријемница;
- 7) превозник је лице којем је сходно националном законодавству државе у којој се налази његово седиште, односно пребивалиште одобрено обављање превоза терета, као и лице које обавља превоз терета за сопствене потребе;
- 8) превозно средство је средство превоза које користи превозник у оквиру кретања добара, у смислу одредаба овог закона;
- 9) електронска отпремница је исправа која прати добра која се шаље ради евидентирања кретања добара и која је послата и примљена преко система у структурираном формату који омогућава потпуно аутоматизовану електронску обраду података;
- 10) електронска пријемница је документ о квалитативном и квантитативном прихватању добара која се сачињава и шаље на основу примљене електронске отпремнице;
- 11) централни информациони посредник је надлежна јединица, у оквиру министарства надлежног за послове финансија, која управља системом и одговорна је за његово функционисање;
- 12) Завод је Народна банка Србије – Завод за израду новчаница и кованог новца Топчидер;
- 13) пошиљалац електронске отпремнице је субјект јавног сектора, субјект приватног сектора, добровољни корисник система и оператер превоза, који шаље електронску отпремницу преко система;
- 14) прималац електронске отпремнице је субјект јавног сектора, субјект приватног сектора, добровољни корисник система и оператер превоза, који прихвата или одбија електронску отпремницу преко система;
- 15) потврда физичког пријема добара је радња којом прималац електронске отпремнице евидентира у систему да је испорука извршена у месту и на адреси преузимања (истовара);
- 16) представљање је радња којом корисник система и превозник из става 1. тачка 7) овог члана који није корисник система, у поступку надзора даје на увид, односно показује електронску отпремницу, одштампани спољни приказ електронске отпремнице или електронску отпремницу у папирном облику.
- На добровољног корисника система и на оператера превоза сходно се примењују одредбе овог закона које се примењују на субјекте приватног сектора.

II. ЕЛЕКТРОНСКА ОТПРЕМНИЦА

Обавеза слања електронске отпремнице

Члан 3.

Обавезу слања електронске отпремнице има субјект приватног сектора и субјект јавног сектора по основу сваког кретања добара над којима има

право располагања, као и оператер превоза по основу кретања добара налогодавца.

Изузетно од става 1. овог члана, обавеза слања електронске отпремнице не постоји за:

- 1) кретање добара која се испоручују преко преносне, транспортне и дистрибутивне мреже, укључујући нарочито воду, електричну енергију, природни гас, енергију за грејање, односно хлађење и слично;
- 2) кретање добара по основу промета на мало у складу са законом којим се уређује фискализација;
- 3) кретање добара у оквиру испуњавања уговорне обавезе усмерене према корисницима средстава из међународних оквирних споразума;
- 4) кретање добара у оквиру набавке, модернизације и ремонта војних и/или безбедносно осетљивих добара, као и са њима повезаних кретања добара;
- 5) кретање добара која подразумевају испоруку у оквиру једног субјекта јавног сектора;
- 6) кретање добара код којих прималац добара или испоручилац добара није субјект јавног сектора, субјект приватног сектора нити лице на које се сходно примењују одредбе овог закона које се примењују на субјекте приватног сектора.

Систем

Члан 4.

Систем обавезно користе субјект јавног сектора и субјект приватног сектора, као и лица на која се сходно примењују одредбе овог закона које се односе на субјекте приватног сектора.

Субјект јавног сектора, субјект приватног сектора и оператер превоза приступају и користе систем за слање, пријем, прихватање, одбијање и чување електронских отпремница, потврду физичког пријема добара и преузимање електронских отпремница у циљу представљања у поступку надзора, у складу са прописима којима се уређује надзор.

Изузетно од става 1. овог члана, и добровољни корисник система може приступити и користити систем за слање, пријем, прихватање, одбијање и чување електронских отпремница, као и за преузимање електронских отпремница у циљу представљања у поступку надзора, у складу са прописима којима се уређује надзор.

Добровољни корисник система може да се пријави за коришћење система електронских отпремница приступањем систему на начин прописан овим законом.

У случају из става 4. овог члана, добровољни корисник система је у обавези да користи систем у текућој и наредној календарској години.

Превозник приступа и користи систем за преузимање електронских отпремница у циљу представљања у поступку надзора, у складу са прописима којима се уређује надзор.

Изузетно од става 6. овог члана превозник нема обавезу приступања и коришћења система у случају када електронску отпремницу, чији је спољни приказ одштампао пошиљалац електронске отпремнице на начин који обезбеђује веродостојност порекла и интегритет садржине одштампане отпремнице, потпише и преда пошиљаоцу електронске отпремнице непосредно пре отпочињања превоза.

У случају из става 7. овог члана, један потписани примерак одштампаног спољног приказа електронске отпремнице превозник је дужан да држи у поседу током кретања добара.

Изузетно од става 6. овог члана превозник нема обавезу преузимања електронске отпремнице уколико је поштански оператор, односно давалац поштанских услуга, за превоз поштанских пошљици, у складу са законом којим се уређују поштанске услуге.

Коришћење података који су доступни у систему дозвољено је у складу са законом.

Листа корисника система је јавна листа која садржи пореске идентификационе бројеве субјеката јавног сектора, субјеката приватног сектора и добровољних корисника система, као и јединствене бројеве корисника буџетских средстава субјеката који су уписани у Евиденцију корисника јавних средстава и која се води код Централног информационог посредника употребом информационо-комуникационих технологија.

Министарство финансија у циљу омогућавања рада система, преузима податке који се воде код надлежних органа у вези са корисницима система.

Актом министра надлежног за послове финансија ближе се уређују начин пријаве на систем, приступање и коришћење система и коришћење података у смислу овог члана, као и садржина листе корисника система, услови за брисање са листе корисника, као и начин и поступак брисања са листе корисника система.

Електронска отпремница у папирном облику

Члан 5.

Електронска отпремница у папирном облику је отпремница одштампана на папиру и обележена сигурносном холограмском налепницом.

У случају привременог прекида везе са системом услед квара или недостатака на систему, или прекида интернет везе, корисницима се преко посебних функционалности омогућава коришћење система у циљу евидентирања информација о електронској отпремници у папирном облику.

У случају из става 2. овог члана, пошиљалац електронске отпремнице дужан је да одштампа два примерка електронске отпремнице у папирном облику обележене сигурносним холограмским налепницама са истом нумерацијом, при чему један примерак задржава за себе, а други примерак предаје превознику или оператеру превоза у циљу представљања и даље предаје ради потврде физичког пријема из члана 2. став 1. тачка 14) овог закона.

Сигурносне холограмске налепнице из става 1. овог члана штампа Завод на начин који обезбеђује посебну заштиту каква се користи за штампање вредносница, а прибавља их пошиљалац електронске отпремнице.

Пошиљалац електронске отпремнице из става 1. овог члана дужан је да најкасније првог наредног радног дана по поновном успостављању везе са системом изврши евидентирање свих недостајућих података у систему.

Уговором између Министарства финансија и Завода регулише се начин заштите од фалсификовања и други технички детаљи сигурносне холограмске налепнице, као и друга питања од значаја за слање, преузимање и достављање електронске отпремнице у папирном облику.

Актом министра надлежног за послове финансија ближе се уређују услови, начин и поступак коришћења посебних функционалности система електронских отпремница из овог члана, минимални садржај електронске отпремнице у папирном облику и поступање са електронском отпремницом у папирном облику.

Основни елементи електронске отпремнице

Члан 6.

Електронска отпремница уобичајено садржи:

- 1) назив, адресу, порески идентификациони број и матични број пошиљаоца електронске отпремнице;
- 2) назив, адресу и порески идентификациони број и матични број примаоца електронске отпремнице;
- 3) назив, адресу и порески идентификациони број и матични број превозника укључених у кретање добара;
- 4) број и датум слања електронске отпремнице;
- 5) основ кретања добара;
- 6) време и датум планираног почетка кретања добара;
- 7) време и датум почетка кретања добара;
- 8) време и датум планираног завршетка кретања добара;
- 9) место и адресу отпреме (утовара) добара;
- 10) место и адресу преузимања (истовара) добара;
- 11) податке о врсти и количини испоручених добара, укључујући и словне ознаке акцизних производа уколико се ради о акцизним производима;
- 12) јединствени идентификациони број електронске отпремнице налогодавца, ако електронску отпремницу шаље оператер превоза;
- 13) податке о превозним средствима за превоз добара, односно идентификационе податке лица које преноси добра у случају личне доставе;
- 14) дводимензионални бар-код (енг. QR – Quick Response) за верификацију који садржи хиперлинк ка систему.

Електронска отпремница може садржати и друге податке од значаја за пошиљаоца, примаоца или друге заинтересоване стране, у складу са законом.

Спољни приказ електронске отпремнице у случају штампања за потребе превоза или чувања електронске отпремнице омогућава се посебном функционалношћу у систему на начин који обезбеђује видљивост свих елемената електронске отпремнице.

У случају да је време почетка кретања добара, у смислу става 1. тачка 7) овог члана, одређено у временском интервалу, сматраће се да је отпрема започела почетком тог интервала.

Овај закон не утиче на примену одредаба закона којим се уређују обрачунавање и плаћање пореза на додату вредност и подзаконских аката усвојених на основу тог закона и одредаба закона којим се уређује рачуноводство у делу одредаба којим се уређује рачуноводствена исправа.

Актом министра надлежног за послове финансија ближе се уређују форма и начин уноса података у систем, минимални садржај електронске отпремнице неопходан за њено процесуирање кроз систем, случајеви у којима поједини елементи електронске отпремнице могу бити изостављени, словне ознаке акцизних производа, случајеви у којима је предвиђена обавеза исказивања додатних елемената на основу других прописа којима се уређује слање одређених врста отпремница, као и форма и начин доставе пратеће документације кроз систем.

III. ПОСТУПАЊЕ СА ЕЛЕКТРОНСКИМ ОТПРЕМНИЦАМА

Слање, пријем и представљање електронске отпремнице

Члан 7.

Пошиљалац електронске отпремнице дужан је да пошаље електронску отпремницу у складу са законом најкасније пре почетка кретања добара.

Превозник из члана 2. став 1. тачка 7) овог закона преко система преузима електронску отпремницу у циљу представљања у поступку надзора у складу са прописима којима се уређује надзор.

Изузетно од става 2. овог члана, када превозник није корисник система у смислу члана 4. став 7. овог закона, пошиљалац електронске отпремнице дужан је да потписани одштампани спољни приказ електронске отпремнице приложи преко система уз електронску отпремницу најкасније пред почетак кретања добара.

Прималац електронске отпремнице дужан је да изврши потврду физичког пријема добара на дан преузимања добара или најкасније три радна дана након отпочињања пријема добара, осим у случају из члана 5. став 2. овог закона.

Електронска отпремница на основу које није извршена потврда физичког пријема добара у смислу става 4. овог члана престаје да важи истеком 30 дана од дана отпочињања кретања добара.

Електронска отпремница сматра се примљеном у тренутку слања примаоцу преко система.

Пошиљалац електронске отпремнице може преко система сторнирати електронску отпремницу до потврде физичког пријема добара у складу са ставом 4. овог члана, уз навођење разлога за сторнирање.

Актом министра надлежног за послове финансија уређују се начин и поступак слања, сторнирања, пријема и представљања електронских отпремница у оквиру поступака инспекцијског надзора.

Прихватање и одбијање електронске отпремнице

Члан 8.

Прималац електронске отпремнице проверава примљену електронску отпремницу приступом систему и прихвата је или одбија, у целости или делимично, у року од осам дана од дана када је извршена потврда физичког пријема у смислу члана 7. став 4. овог закона, слањем електронске пријемнице.

Ако прималац електронске отпремнице који је субјект јавног сектора не пошаље електронску пријемницу у року из става 1. овог члана, електронска отпремница сматра се прихваћеном у целости.

Ако прималац електронске отпремнице који је субјект приватног сектора не пошаље електронску пријемницу у року из става 1. овог члана, електронска отпремница сматра се одбијеном у целости.

Прималац електронске отпремнице делимично прихвата, односно делимично одбија примљену електронску отпремницу слањем електронске пријемнице преко система са назначеним одступањима или другим утврђеним недостацима, о чему се пошиљалац електронске отпремнице накнадно може сагласити у року од 30 дана од дана приспећа такве електронске пријемнице, а у супротном ће се сматрати да је у целости одбио електронску пријемницу.

Актом министра надлежног за послове финансија уређују се начин и поступак прихватања и одбијања електронских отпремница, слања електронске пријемнице, усаглашавања преко система и начин поступања са одбијеним електронским отпремницама у систему.

Централни информациони посредник

Члан 9.

Централни информациони посредник управља системом и одговоран је за његово функционисање, даје обавештења или информације из система и омогућава увид, приступ или коришћење система корисницима у складу са њиховим правима, дужностима, обавезама или овлашћењима у смислу овог закона.

Актом министра надлежног за послове финансија ближе се уређује начин поступања Централног информационог посредника у обављању послова из става 1. овог члана.

Заштита података

Члан 10.

Централни информациони посредник и субјекти овлашћени да приступају систему дужни су да обрађују податке о личности само у сврху одређену овим законом и штите их у складу са законом којим се уређује заштита података о личности.

Централни информациони посредник дужан је да предузима мере заштите од безбедносних ризика у складу са законом којим се уређује информациона безбедност.

Чување електронских отпремница

Члан 11.

Електронска отпремница послата или примљена од стране субјекта јавног сектора чува се трајно у систему.

Електронска отпремница послата од стране субјекта приватног сектора чува се у систему десет година од истека године у којој је послата електронска отпремница.

Пошиљалац електронске отпремнице чува потписани одштампани спољни приказ електронске отпремнице из члана 7. став 3. овог закона, у року од десет година од истека године у којој је послата електронска отпремница.

Електронску отпремницу у папирном облику из члана 5. став 1. овог закона пошиљалац чува у року од десет година од истека године у којој је послата таква отпремница.

Веродостојност порекла и интегритет садржине електронске отпремнице обезбеђује се од њеног слања до истека рока до којег постоји обавеза њеног чувања.

Веродостојност порекла и интегритет садржине електронске отпремнице обезбеђују се слањем у формату прописаним овим законом, као и чувањем у формату погодном за електронско чување документа.

Субјект приватног сектора који је послао, односно примио електронску отпремницу може одштампати електронску отпремницу у једном или више примерака до истека рока за обавезно чување електронских отпремница из става 2. овог члана, на начин који обезбеђује веродостојност порекла и интегритет садржине одштампане отпремнице.

Превозник који је корисник система у смислу члана 4. став 6. овог закона може одштампати електронску отпремницу у једном или више примерака до истека рока за обавезно чување електронских отпремница из става 3. овог члана, на начин који обезбеђује веродостојност порекла и интегритет садржине одштампане отпремнице.

Отпремница из ст. 7. и 8. овог члана сматра се аутентичном и после истека рока за обавезно чување електронских отпремница из ст. 1. и 2. овог члана.

Одредбе ст. 1, 2, 5, 6, 7. и 9. овог члана сходно се примењују и на електронску пријемницу.

Актом министра надлежног за послове финансија ближе се уређују услови и начин чувања електронских отпремница, потписаних одштампаних спољних приказа електронске отпремнице, електронских отпремница у папирном облику и електронских пријемница, начин обезбеђивања веродостојности и интегритета садржине одштампаног спољног приказа електронских отпремница и електронских пријемница, као и начин представљања електронских отпремница на основу захтева надлежног органа.

IV. НАДЗОР

Вршење и обавезе приликом вршења надзора

Члан 12.

Надзор над применом овог закона врши министарство надлежно за послове финансија.

Други државни органи, у складу са овлашћењима из посебних прописа, врше у оквиру поступка инспекцијског надзора и надзор над применом овог закона.

Пошиљалац електронске отпремнице, прималац електронске отпремнице, оператер превоза, превозник и централни информациони посредник дужни су да у циљу несметаног вршења инспекцијског надзора и прикупљања података од значаја за вршење инспекцијског надзора над одређеним субјектом надзора омогуће лицу које врши инспекцијски надзор увид у електронску отпремницу, одштампани спољни приказ електронске отпремнице, електронску отпремницу у папирном облику, електронску пријемницу, пратећу техничку опрему и уређаје који су у вези са обавезама прописаним законом.

V. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 13.

Новчаном казном у износу од 200.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – субјект приватног сектора, превозник, односно јавно предузеће ако:

- 1) повреди обавезу слања електронске отпремнице (члан 3. став 1);
- 2) повреди обавезу представљања електронске отпремнице у оквиру поступка инспекцијског надзора (члан 4. ст. 2. и 6);
- 3) не изврши евидентирање свих недостајућих података у систему по поновном успостављању везе са системом у прописаном року (члан 5. став 5);
- 4) не приложи преко система потписани одштампани спољни приказ електронске отпремнице уз електронску отпремницу у прописаном року (члан 7. став 3);
- 5) не изврши потврду физичког пријема у прописаном року (члан 7. став 4);
- 6) користи податке који су доступни у систему у сврхе које нису прописане законом (члан 10. став 1).

За прекршај из става 1. овога члана казниће се одговорно лице правног лица – субјекта приватног сектора, превозника, односно јавног предузећа, новчаном казном од 50.000 до 150.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник – субјект приватног сектора и превозник новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара.

Члан 14.

Новчаном казном у износу од 300.000 динара казниће се за прекршај правно лице – пошиљалац електронске отпремнице, прималац електронске отпремнице и превозник ако лицу које врши инспекцијски надзор, у циљу несметаног вршења инспекцијског надзора и прикупљања података од значаја за вршење инспекцијског надзора над одређеним субјектом:

1) не омогући увид у електронску отпремницу, одштампани спољни приказ електронске отпремнице, електронску отпремницу у папирном облику, електронску пријемницу, пратећу техничку опрему и уређаје који су предмет надзора према одредбама члана 12. овог закона;

2) прикаже електронску отпремницу која није веродостојна, у смислу члана 11. овог закона.

За прекршај из става 1. овога члана казниће се одговорно лице правног лица – субјекта приватног сектора и превозника новчаном казном у износу од 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник – субјект приватног сектора и превозник новчаном казном у износу од 150.000 динара.

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 15.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од 90 дана од ступања на снагу овог закона.

Почетак примене

Члан 16.

Систем може да користи субјект јавног сектора, субјект приватног сектора и превозник по успостављању техничко-технолошких услова.

Обавеза субјекта јавног сектора да прими електронску отпремницу, обавеза субјекта јавног сектора да пошаље електронску отпремницу субјекту јавног сектора, као и обавеза превозника да представи електронску отпремницу послату у овим кретањима добара у оквиру поступака инспекцијског надзора у складу са одредбама закона којима се уређује инспекцијски надзор, у складу са овим законом, примењују се од 1. јануара 2026. године.

Обавеза субјекта приватног сектора да у случају кретања добара који су акцизни производи пошаље електронску отпремницу, као и обавеза превозника да представи електронску отпремницу послату у овим кретањима добара у оквиру поступака инспекцијског надзора у складу са одредбама закона којима се уређује инспекцијски надзор, у складу са овим законом, примењују се од 1. јануара 2026. године.

Обавеза субјекта приватног сектора који по било ком основу прима акцизне производе да прими електронску отпремницу, у складу са овим законом, примењује се од 1. јануара 2026. године.

Обавеза субјекта приватног сектора да пошаље електронску отпремницу субјекту јавног сектора, као и обавеза превозника да представи електронску

отпремницу послату у овим кретањима добара у оквиру поступака инспекцијског надзора у складу са одредбама закона којима се уређује инспекцијски надзор, у складу са овим законом, примењују се од 1. јануара 2026. године.

Обавеза субјекта јавног сектора да у случају кретања добара пошаље електронску отпремницу, као и обавеза превозника да представи електронску отпремницу послату у овим кретањима добара у оквиру поступака инспекцијског надзора у складу са одредбама закона којима се уређује инспекцијски надзор, у складу са овим законом, примењују се од 1. јануара 2026. године.

Обавеза субјекта приватног сектора да у случају кретања добара прими електронску отпремницу, у складу са овим законом, примењује се од 1. октобра 2027. године.

Одредбе овог закона које се односе на обавезу слања електронске отпремнице где су пошиљалац и прималац субјекти приватног сектора, као и обавеза превозника да представи електронску отпремницу послату у овим кретањима добара у оквиру поступака инспекцијског надзора у складу са одредбама закона којима се уређује инспекцијски надзор, у складу са овим законом, примењују се од 1. октобра 2027. године.

Ступање на снагу

Члан 17.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.